

Orgaandonatie

azdelta

Uw ziekenhuis.

Beste familie

In deze folder proberen wij een antwoord te bieden op de vele vragen rond orgaandonatie.

Wanneer een patiënt op intensieve zorg dreigt te overlijden, kan in bepaalde specifieke situaties, orgaandonatie overwogen worden. Zo kan het zijn dat dit ter sprake wordt gebracht vanuit het team van artsen en verpleegkundigen. Daarom geven wij u graag wat bijkomende informatie over het onderwerp ‘orgaandonatie’ en hoe dit ongeveer in zijn werk gaat. Hieronder volgen er antwoorden op veel gestelde vragen. Hebt u nood aan bijkomende informatie, aarzel dan niet om contact op te nemen met een medisch of verpleegkundig coördinator. U vindt de contactgegevens op de achterzijde van deze folder.

Dr. Piet Lormans

Coördinatoren Nele Bogaert en Eline Dolphen

Waarom is orgaandonatie zo belangrijk?

Orgaan- en weefseldonatie kan in bepaalde gevallen nieuw leven en hoop bieden aan mensen die vaak levensbedreigend ziek zijn. De wachtlijsten (mensen die aan het wachten zijn op een geschikt donororgaan) zijn lang. In België staan meer dan duizend mensen op de wachtlijst, waarvan er jaarlijks een honderdtal sterven omdat er niet tijdig een orgaan beschikbaar is.

Daarnaast kan de transplantatie van een orgaan niet alleen levensreddend zijn, maar ook een zeer belangrijke verbetering van de levenskwaliteit brengen, denk maar aan een niertransplantatie. Hierna kunnen ex-dialysepatiënten vaak terug een normaal leven leiden.

Vanaf wanneer komt iemand in aanmerking?

Ondanks de vergevorderde stand van de wetenschap en de hoog technologische middelen waarover diensten voor intensieve zorg momenteel beschikken, gebeurt het dat patiënten in een uitzichtloze situatie terechtkomen. Verder behandelen kan in die situaties zinloos worden en het overlijden valt niet te vermijden. Sommige van die patiënten kunnen in aanmerking komen voor orgaandonatie. Het betreft bijna steeds patiënten met ernstige aantastingen van de hersenfuncties en die ondersteund worden door kunstmatige beademing.

Hoe zit het met toestemming of verzet?

In verband met orgaandonatie bestaat er in België een goed omschreven wettelijk kader. De Belgische wetgeving maakt duidelijk dat iedereen die in het bevolkingsregister is ingeschreven, na het overlijden als potentiële donor beschouwd kan worden, tenzij hij/zij zich bij leven hiertegen uitdrukkelijk heeft verzet.

Er wordt dus uitgegaan van een 'veronderstelde toestemming'. Met andere woorden: wie zich bij leven niet verzet heeft, stemt in om donor te zijn na overlijden. Mensen kunnen op verschillende wijze verzet hebben aangetekend: via registratie in het bevolkingsregister (negatieve registratie), maar ook op informele wijze, zoals een zelfgeschreven nota of zelfs door mondelinge mededeling aan de directe omgeving.

Daarnaast is het ook mogelijk om zich actief en positief te laten registreren in het bevolkingsregister als effectieve donor na overlijden (positieve registratie). Dit is eveneens mogelijk op informele wijze (zoals hierboven omschreven).

Indien orgaandonatie vanuit medisch oogpunt een mogelijkheid is, zullen de artsen, verpleegkundigen en een lid van de sociale dienst uitgebreid overleggen met de nabestaanden, waarbij zal worden nagegaan hoe de patiënt zelf, bij leven en welzijn, stond tegenover orgaandonatie. Met andere woorden: er wordt niet van u als familielid verwacht een uitdrukkelijk toestemming te geven. Wel trachten we via u te polsen hoe de patiënt zelf hiertegenover zou hebben gestaan. Uiteraard zal ook gecheckt worden in het bevolkingsregister of de patiënt bij leven en welzijn op formele wijze verzet of uitdrukkelijke toestemming gegeven heeft!

Gedurende dit proces wordt, met veel toewijding en aandacht, getracht om dit moeilijk thema zo goed mogelijk aan te kaarten en met alle respect te laten verlopen.

Orgaandonatie in de praktijk

Soms dienen er na de beslissing tot orgaandonatie nog verschillende bijkomende onderzoeken te gebeuren om de toestand van de organen en hun geschiktheid als donororgaan goed te kunnen bepalen. Dit kunnen bloedafnames, echografieën, CT-scan... zijn. Het team zal u hierover verder informeren.

Er bestaan twee courante vormen van orgaandonatie. Enerzijds de donatie die plaatsvindt na het intreden van de hersendood (donation after brain death = DBD). Anderzijds bestaat er de donatie die plaatsvindt kort na het overlijden door hartstilstand (donation after circulatory death = DCD).

Bij een hersendode patiënt (DBD) is er een onherstelbaar hersenletsel opgetreden waardoor de hersenen volledig zijn afgestorven. Het hart en de bloedsomloop zijn nog intact, waardoor u op de monitor op intensieve zorg nog hartactiviteit ziet. De patiënt krijgt nog verder ondersteunende behandelingen, zoals kunstmatige beademing. De hersendood

zal worden vastgesteld op intensieve zorg door 3 artsen, onafhankelijk van elkaar, en volgens strikt voorgeschreven criteria. Hierna wordt een moment afgesproken met het transplantatiecentrum wanneer de donatie in het operatiekwartier zal plaatsvinden.

Bij de andere vorm van orgaandonatie (DCD) zal de patiënt eveneens ernstige hersenletsels hebben maar niet hersendood zijn. Hierdoor zal het overlijden na een hartstilstand pas in het operatiekwartier plaatsvinden door het stopzetten van onder andere het beademingstoestel. Ook daar wordt het overlijden vastgesteld door 3 artsen, onafhankelijk van elkaar.

In deze bijzondere vormen van afscheid nemen, wordt er steeds tijd en ondersteuning (sociale dienst, verpleegkundigen, artsen, zo gewenst spirituele dienst, psycholoog) geboden. Hierbij gelden er vrije bezoekmomenten voor de familie.

Mijn familielid gaat naar het operatiekwartier: wat gebeurt er dan?

Na het afscheid op intensieve zorg gebeurt de wegname van de organen in het operatiekwartier door een team van chirurgen van het centrum voor transplantatie. Concreet werkt ons ziekenhuis nauw samen met UZ Leuven. Dit vindt plaats met de grootste zorgvuldigheid en respect voor het lichaam van de overledene. De hele procedure kan heel wat tijd in beslag nemen. Na afloop zult u opgebeld worden. Vanaf dit moment kunt u de begrafenisondernemer verwittigen. Deze komt het lichaam dan ophalen in het mortuarium van ons ziekenhuis.

Bij patiënten die hersendood zijn, zal het moment van overlijden niet het uur van de orgaandonatie zijn, maar wel de datum en het uur waarop de hersendood werd vastgesteld. Dit kan in bepaalde gevallen wel enige tijd verschillen van het moment van de orgaandonatie.

Na wegname van de organen worden deze naar het transplantatiecentrum over gebracht waar de ontvanger wordt klaargemaakt voor zijn transplantatie. In het beste geval kan één donor op die wijze aanleiding geven tot wel een zestal transplantaties (bijvoorbeeld hart, longen, 2 maal een niertransplantatie, lever, dunne darm...).

Hoeveel zal deze procedure kosten?

Een orgaandonatieprocedure heeft geen financiële gevolgen voor de familie of nabestaanden.

Krijgen wij informatie na de transplantatie van de organen?

Indien u dit wenst, wordt u enige tijd na het overlijden van uw naaste, gecontacteerd. Hierbij wordt, weliswaar enkel op anonieme wijze (bij wet bepaald), beperkte informatie over de resultaten van de transplantatie(s) gegeven. Dit kan telefonisch gebeuren, maar als u dit wenst is ook een gesprek in het ziekenhuis mogelijk. Hierbij is er ook ruimte voor vragen, belevingen en ervaringen.

Ook langere tijd achteraf kan er in verdere ondersteuning voorzien worden.

Kunnen wij in contact komen met de ontvanger van de organen?

Het is mogelijk om op anonieme wijze in contact te komen met de ontvanger(s) door bijvoorbeeld een brief/kaartje te schrijven. Deze wordt via tussenkomst van het transplantatiecentrum bezorgd aan de ontvanger. Op anonieme wijze wil zeggen dat er geen vermelding van namen of andere details mogen gegeven worden.

De ontvanger kan op zijn beurt op dezelfde anonieme wijze een brief/kaartje schrijven naar de nabestaanden. Dit kan ook vele jaren na de orgaandonatie/transplantatie gebeuren.

Verdere vragen?

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Bij verdere vragen, aarzel niet ons te contacteren via de contactgegevens op de achterzijde van deze folder.

Links

www.overlevendoorgeven.be
www.eurotransplant.org
www.beldonor.be

Contact

orgaandonatie@azdelta.be

Medisch donorcoördinator

Dr. Piet Lormans

piet.lormans@azdelta.be

via secretariaat anesthesie 051 23 70 39

Verpleegkundige donorcoördinatoren

Nele Bogaert

nele.bogaert@azdelta.be

via de dienst intensieve zorg 051 23 71 01

Eline Dolphen

eline.dolphen@azdelta.be

via de dienst intensieve zorg 051 23 71 01